

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

K čl. I

K § 1

Ustanovenie vymedzuje predmet právnej úpravy a rozsah regulácie, ktorú návrh zákona zavádza. Cieľom tohto ustanovenia je vytvoriť ucelený právny mechanizmus, ktorý umožní včasnú identifikáciu, odborné posúdenie a primeranú reguláciu nových psychoaktívnych látok, ktoré predstavujú riziko pre verejné zdravie a bezpečnosť obyvateľstva, vrátane expertíznej činnosti, likvidácie a sankčných mechanizmov. Potreba osobitnej právnej úpravy vyplýva z dynamického vývoja trhu s psychoaktívnymi látkami, kde dochádza k rýchlemu uvádzaniu nových chemických zlúčenín, ktoré svojimi účinkami napodobňujú účinky omamných a psychotropných látok, už regulovaných podľa osobitného právneho predpisu, avšak formálne nespádajú pod tieto kontrolné mechanizmy. Súčasný právny rámec neumožňuje dostatočne pružne reagovať na tento vývoj, čo môže viesť k zvýšenému ohrozeniu zdravia obyvateľstva, najmä mladých ľudí.

Zároveň sa vytvára legislatívny základ pre nadväzujúce procesné a kompetenčné ustanovenia návrhu zákona, ktoré podrobnejšie upravujú jednotlivé fázy nakladania s novými psychoaktívnymi látkami, vrátane podmienok ich zaistenia, odborného posudzovania, evidencie, regulácie a likvidácie. Tento rámec zabezpečuje jednotný, systematický a predvídateľný prístup orgánov verejnej moci pri ochrane verejného zdravia a bezpečnosti obyvateľstva.

K § 2

Ustanovenie vymedzuje základné pojmy, ktoré sú kľúčové pre správne uplatňovanie návrhu zákona a zabezpečenie jeho jednotnej a konzistentnej aplikácie v praxi. Upravuje, čo sa rozumie pod pojmom nová psychoaktívna látka, látka, prípravok a podozrivá látka, vymedzuje pojmy uvádzanie do obehu, zaobchádzanie a nedovolené zaobchádzanie s novou psychoaktívnou látkou, ako aj pojem zodpovednej osoby. Zároveň objasňuje pojmy transformácia a expertízna činnosť.

V odseku 1 sa ustanovuje definícia novej psychoaktívnej látky, ktorá vychádza z potreby reagovať na dynamický vývoj nových látok predstavujúcich potenciálne zdravotné alebo spoločenské riziko. Definícia je založená na vymedzení skupín látok uvedených v prílohe č. 1 návrhu zákona, čím umožňuje pružnejšie reagovať na vývoj trhu s novými psychoaktívnymi látkami pri zachovaní požiadavky právnej istoty a predvídateľnosti právnej úpravy. Zároveň sa výslovne ustanovuje, že za novú psychoaktívnu látku sa na účely tohto zákona nepovažuje látka zaradená medzi omamné látky, psychotropné látky alebo prípravky podľa osobitného predpisu. Uvedené riešenie zabezpečuje vzájomné vylúčenie pôsobnosti oboch právnych úprav a predchádza súbežnej regulácii tej istej látky. Ak je látka patriaca do niektorej zo skupín látok uvedených v prílohe č. 1 následne zaradená medzi omamné látky, psychotropné látky alebo prípravky podľa osobitného predpisu, prestáva sa na účely tohto zákona považovať za novú psychoaktívnu látku a odo dňa nadobudnutia účinnosti takejto právnej úpravy sa na ňu vzťahuje

režim podľa osobitného predpisu bez potreby zmeny alebo doplnenia prílohy č. 1 k tomuto návrhu zákona.

Odsek 2 vymedzuje pojem látka pričom za látku sa považuje konkrétna chemická zlúčenina alebo zmes.

Odsek 3 spresňuje pojem prípravku tak, aby sa regulácia nevzťahovala len na čisté látky, ale aj na zmesi a roztoky, v ktorých sa nové psychoaktívne látky reálne uvádzajú na trh. Zároveň sa vylučujú prirodzene sa vyskytujúce zmesi a roztoky, čím sa predchádza neprimeraným zásahom do oblasti, ktoré nesúvisia s cieľom návrhu zákona.

Odsek 4 zavádza pojem podozrivej látky, ktorou je látka alebo prípravok, pri ktorej existuje podozrenie, že ide o novú psychoaktívnu látku. Zavedenie tohto pojmu umožňuje operatívne reagovať už v štádiu podozrenia, bez potreby jej predchádzajúceho úplného odborného posúdenia. Takýto prístup posilňuje preventívny charakter právnej úpravy a umožňuje včasný zásah oprávnených orgánov.

Odsek 5 vymedzuje pojem uvádzania do obehu novej psychoaktívnej látky ako súhrn činností smerujúcich k jej sprístupneniu iným osobám, najmä na účely jej ďalšieho šírenia alebo spotreby. Ustanovenie zahŕňa rôzne formy distribúcie vrátane ponuky a propagácie týchto látok, čím reflektuje na aplikačnú prax. Cieľom je zabezpečiť, aby všetky relevantné formy ich sprístupňovania podliehali právnej regulácii.

Odsek 6 zahŕňa rozhodujúce fázy nakladania s týmito látkami od ich vzniku až po ich sprístupňovanie iným osobám. Cieľom je vytvoriť jednotný a dostatočne široký rámec, ktorý umožní efektívnu reguláciu a zabráni obchádzaniu zákona prostredníctvom formálneho rozlišovania jednotlivých činností.

Odsek 7 zavádza pojem nedovoleného zaobchádzania s novou psychoaktívnou látkou, ktorým sa rozumie zaobchádzanie s novou psychoaktívnou látkou iným spôsobom, ako ustanovuje tento zákon. Ide o definíciu, ktorá pokrýva všetky formy konania v rozpore s týmto zákonom bez ohľadu na ich konkrétnu podobu. Ustanovenie vytvára základ pre uplatňovanie zodpovednosti za porušenie povinností podľa zákona a zabezpečuje jednotný výklad protiprávneho konania.

Odsek 8 zavádza pojem zodpovednej osoby. Cieľom je zabezpečiť jednoznačnú identifikáciu subjektu, vo vzťahu ku ktorému sa uplatňujú práva a povinnosti podľa tohto zákona, a tým predchádzať výkladovým nejasnostiam pri jeho aplikácii.

Odsek 9 upravuje pojem transformácie, ktorá reflektuje na skutočnosť, že chemické úpravy existujúcich látok predstavujú častý mechanizmus obchádzania právnej úpravy.

Odsek 10 vymedzuje expertízu činnosť ako odborný nástroj slúžiaci na identifikáciu a posúdenie vlastností podozrivej látky. Jej účelom je zabezpečiť spoľahlivé odborné podklady pre ďalšie postupy podľa zákona, najmä pre rozhodovanie oprávnených orgánov.

K § 3

Ustanovenie vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy pri ochrane zdravia pred novými psychoaktívnymi látkami a určuje ich základné kompetencie. Zároveň upravuje postup pri odoberaní vzoriek podozrivých látok, ich odbornom posudzovaní a spoluprácu príslušných orgánov pri výkone úloh podľa tohto zákona.

Odsek 1 vymedzuje orgány štátnej správy oprávnené vykonávať pôsobnosť podľa tohto zákona. Ide o Policajný zbor, colné úrady a Kriminálny úrad finančnej správy a ministerstvo zdravotníctva.

Odsek 2 konkretizuje obsah hodnotiacej činnosti ministerstva zdravotníctva, ktorá zahŕňa najmä vyhodnocovanie klinických, toxikologických a epidemiologických údajov, zohľadňovanie informácií zo systému včasného varovania a využívanie odborných podkladov a vedeckých štúdií. Ustanovenie zároveň zdôrazňuje spoluprácu s inými orgánmi, čím sa zabezpečuje efektívna výmena informácií a koordinovaný postup orgánov verejnej moci.

Odsek 3 upravuje vykonávanie odbornej analýzy, expertízneho posudku, forenzného skúmania a odborného posudzovania, ktoré zabezpečuje Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru. Cieľom je zabezpečiť odbornú spôsobilosť a spoľahlivosť výsledkov, ktoré slúžia ako podklad pre ďalšie postupy.

K § 4

Ustanovenie zavádza všeobecný zákaz zaobchádzania s novými psychoaktívnymi látkami a zároveň vymedzuje výnimky z tohto zákazu na účely výskumu, vzdelávania, výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a ďalších zákonom ustanovených činností. Súčasne upravuje postup colných orgánov a Kriminálneho úradu finančnej správy pri zaistení podozrivej látky, jej odbornom posudzovaní a následnej likvidácii.

Odsek 1 zavádza všeobecný zákaz zaobchádzania s novými psychoaktívnymi látkami. Od tohto zákazu sú prípustné len výnimky ustanovené týmto zákonom.

Odsek 2 vymedzuje výnimky zo všeobecného zákazu zaobchádzania s novou psychoaktívnou látkou. Zákaz sa nevzťahuje najmä na výskumnú, vzdelávaciu a expertíznu činnosť, výkon pôsobnosti orgánov verejnej moci a zaobchádzanie s určitými liekmi.

Odsek 3 upravuje postup Slovenskej obchodnej inšpekcie pri zistení podozrenia, že látka alebo prípravok obsahuje novú psychoaktívnu látku. Slovenská obchodná inšpekcia je v takom prípade oprávnená odobrať vzorku a predložiť ju Kriminalistickému a expertíznemu ústavu Policajného zboru na odborné posudzovanie, pričom pri výkone tejto činnosti postupuje podľa osobitného predpisu.

Odsek 4 upravuje postup Policajného zboru, colných úradov a Kriminálneho úradu finančnej správy pri zistení podozrenia, že látka alebo prípravok obsahuje novú psychoaktívnu látku. Tieto orgány sú oprávnené odobrať vzorku na odborné posudzovanie a zároveň zabezpečujú evidenciu odobratých vzoriek prostredníctvom záznamu predkladaného ministerstvu zdravotníctva. Ustanovenie posilňuje koordinačný a monitorovací mechanizmus návrhu zákona a podporuje plnenie koordinačných úloh ministerstva zdravotníctva.

K § 5

Ustanovenie upravuje podmienky vydania, zmeny, zrušenia a zániku povolenia na zaobchádzanie s novou psychoaktívnou látkou na účely výskumu a výučby vo vysokoškolskom vzdelávaní. Zároveň ustanovuje náležitosti žiadosti o vydanie povolenia, podmienky, ktoré musí žiadateľ spĺňať, ako aj povinnosti držiteľa povolenia.

Odsek 1 zveruje ministerstvu zdravotníctva pôsobnosť vydávať povolenia na zaobchádzanie s novou psychoaktívnou látkou na účely výskumnej činnosti a výučby vo vysokoškolskom

vzdelávaní. Zároveň ustanovuje, že žiadosť o vydanie povolenia podáva žiadateľ ministerstvu zdravotníctva.

Odsek 2 vymedzuje náležitosti žiadosti o vydanie povolenia na zaobchádzanie s novou psychoaktívnou látkou. Rozsah požadovaných údajov sa odlišuje podľa toho, či je žiadateľom fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba.

Odsek 3 vymedzuje doklady, ktoré je žiadateľ povinný priložiť k žiadosti o vydanie povolenia. Cieľom je preukázať splnenie podmienok na vydanie povolenia a zabezpečiť, aby sa s novou psychoaktívnou látkou zaobchádzalo výlučne na účely výskumu a výučby za stanovených podmienok.

Odsek 4 upravuje lehotu na rozhodnutie ministerstva zdravotníctva o žiadosti o vydanie povolenia. Zároveň ustanovuje postup pri neúplnej žiadosti, pričom ministerstvo zdravotníctva vyzve žiadateľa na doplnenie chýbajúcich náležitostí v určenej lehote.

Odsek 5 ukladá držiteľovi povolenia povinnosť oznámiť ministerstvu zdravotníctva zmenu údajov uvedených v žiadosti o vydanie povolenia. Žiadosť o zmenu povolenia je držiteľ povolenia povinný podať do 15 dní odo dňa, keď zmena nastala.

Odsek 6 upravuje postup pri zmene údajov a pri zmene miesta výkonu činnosti držiteľa povolenia. Upravuje postup pri zmenách údajov, ktoré nepredstavujú zmenu miesta výkonu činnosti, pri ktorom ministerstvo zdravotníctva vyznačí zmenu už vo vydanom povolení. V prípade zmeny miesta výkonu činnosti ministerstvo zdravotníctva vydá nové povolenie a zruší pôvodné povolenie, pričom držiteľ povolenia je povinný preukázať zmenu a potvrdiť nezmenenosť ostatných údajov.

Odsek 7 upravuje dôvody na zrušenie povolenia ministerstvom zdravotníctva. Ministerstvo zdravotníctva povolenie zruší, ak držiteľ povolenia prestane splňať podmienky na jeho vydanie alebo poruší určité povinnosti.

Odsek 8 zavádza časové obmedzenie na opätovné vydanie povolenia po jeho zrušení. Nové povolenie možno vydať najskôr po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zrušení pôvodného povolenia.

Odsek 9 vymedzuje prípady zániku povolenia zo zákona. Povolenie zaniká smrťou alebo vyhlásením držiteľa povolenia za mŕtveho, ako aj zánikom právnickej osoby.

K § 6

Ustanovenie upravuje evidenčné povinnosti držiteľa povolenia pri zaobchádzaní s novou psychoaktívnou látkou, zabezpečuje sledovateľnosť nakladania s touto látkou a vytvára podklady na výkon kontroly podľa tohto zákona.

Odsek 1 zavádza povinnosť vedenia evidencie pri zaobchádzaní s novou psychoaktívnou látkou.

Odsek 2 vymedzuje rozsah údajov vedených v evidencii, upravujúci dostatočný rozsah informácií na identifikáciu novej psychoaktívnej látky, sledovanie jej pohybu a výkon kontroly dodržiavania povinností podľa tohto zákona.

Odseky 3 a 4 upravujú spôsob vedenia a uchovávania evidencie držiteľom povolenia. Evidencia sa vedie priebežne, pravdivo a úplne, a to buď v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Držiteľ povolenia je povinný evidenciu uchovávať päť rokov odo dňa vykonania posledného záznamu.

Odsek 5 ustanovuje povinnosť držiteľa povolenia na požiadanie predložiť evidenciu oprávnenému orgánu, čím sa zabezpečuje možnosť efektívneho výkonu kontroly dodržiavania povinností podľa tohto zákona.

K § 7

Ustanovenie upravuje výkon kontroly dodržiavania povinností podľa tohto zákona a vymedzuje oprávnenia Policajného zboru, colných úradov a Kriminálneho úradu finančnej správy pri výkone kontrolnej činnosti. Zároveň ustanovuje povinnosť vyhotoviť písomný záznam o zaistení a obmedzuje spracúvanie a uchovávanie údajov len na údaje súvisiace s predmetom kontroly.

Odsek 1 priznáva Policajnému zboru, colným úradom a Kriminálnemu úradu finančnej správy oprávnenie vykonávať kontrolu dodržiavania povinností ustanovených týmto zákonom.

Písmeno a) oprávňuje kontrolné orgány podľa odseku 1 vstupovať do prevádzkových priestorov a iných nebytových priestorov, v ktorých je podozrenie, že mohlo dôjsť k porušeniu tohto zákona.

Písmeno b) objasňuje odobratie vzoriek látok a prípravkov, čo predstavuje nevyhnutný predpoklad ich odborného posúdenia a overenia, či ide o novú psychoaktívnu látku. Bez tejto možnosti by nebolo možné efektívne aplikovať mechanizmy hodnotenia rizík ani následné regulačné opatrenia.

Písmeno c) oprávnenie požadovať doklady a informácie je limitované požiadavkou nevyhnutnosti na účely kontroly predstavuje dôležitú záruku proti nadmernému zásahu do práv kontrolovaných subjektov.

Písmeno d) vytvára právny základ na zaistenie výrobku pri podozrení z obsahu novej psychoaktívnej látky s cieľom ochrany verejného zdravia.

Písmeno e) umožňuje kontrolným orgánom zaistiť nielen novú psychoaktívnu látku, ale aj veci súvisiace s nedovoleným zaobchádzaním s touto látkou alebo s porušením povinností podľa tohto zákona. Cieľom je zabrániť pokračovaniu protiprávnej činnosti a zabezpečiť dôkazy potrebné na ďalšie konanie.

Odsek 2 ustanovuje zabezpečiť ochranu základných práv a slobôd, najmä práva na nedotknuteľnosť obydlia, a zároveň zachovať primeranú rovnováhu medzi verejným záujmom na kontrole dodržiavania povinností podľa tohto zákona a ochranou súkromia dotknutých osôb. Z tohto dôvodu sa vyžaduje predchádzajúci súhlas súdu.

Odsek 3 zavádza povinnosť vyhotoviť písomný záznam o zaistení a určuje jeho základné náležitosti. Zároveň ustanovuje obmedzenie spracúvania a uchovávania údajov výlučne na údaje súvisiace s predmetom kontroly.

K § 8

Upravuje podmienky zaistenia novej psychoaktívnej látky a vecí súvisiacich s nedovoleným zaobchádzaním, ako aj pravidlá ich uchovávania, evidencie a vrátenia. Zároveň ustanovuje povinnosti oprávnených orgánov pri nakladaní so zaistenými látkami a predmetmi a upravuje trvanie zaistenia.

Odsek 1 ustanovuje povinnosť oprávneného orgánu zabezpečiť primerané podmienky na bezpečné uchovávanie zaistených látok a súvisiacich predmetov počas celej doby ich zaistenia.

Odsek 2 upravuje zaistenie len takého množstva podozrivej látky, ktoré je nevyhnutne potrebné na vykonanie odborného posúdenia, zabezpečenie dôkazu alebo zabránenie ďalšiemu porušovaniu tohto zákona.

Odsek 3 vymedzuje rozsah vecí, ktoré môžu byť zaistené v súvislosti s nedovoleným zaobchádzaním s novými psychoaktívnymi látkami alebo pri podozrení z porušenia povinností podľa tohto zákona. Zároveň ustanovuje povinnosť oprávnených orgánov zabezpečiť ich uchovávanie spôsobom ustanoveným týmto zákonom.

Odsek 4 ukladá Policajnému zboru, colným úradom alebo Kriminálnemu úradu finančnej správy povinnosť informovať ministerstvo zdravotníctva o vykonanom zaistení prostredníctvom záznamu o zaistení. Zároveň ustanovuje lehotu na jeho predloženie a odkazuje na vzor záznamu uvedený v prílohe zákona.

Odsek 5 upravuje postup pri zániku dôvodov zaistenia, pričom ukladá povinnosť bez zbytočného odkladu vrátiť zaistené látky a predmety osobe, u ktorej boli zaistené.

Odsek 6 obmedzuje trvanie zaistenia na dobu nevyhnutnú na splnenie jeho účelu. Zároveň ukladá oprávnenému orgánu povinnosť priebežne preskúmať, či dôvody zaistenia naďalej trvajú.

K § 9

Ustanovenie upravuje postup pri likvidácii nových psychoaktívnych látok a vecí súvisiacich s nedovoleným zaobchádzaním alebo porušením povinností podľa tohto zákona. Zároveň ustanovuje podmienky rozhodovania o likvidácii, jej vykonania a povinnosť evidencie vykonanej likvidácie.

Odsek 1 upravuje podmienky odovzdania zaistených látok a vecí Policajnému zboru na likvidáciu a ustanovuje požiadavky na spôsob jej vykonania.

Odseky 2 a 3 upravujú rozhodovanie o likvidácii novej psychoaktívnej látky a súvisiacich predmetov a podmienky jej vykonania. Likvidácia sa vykonáva na základe rozhodnutia ministerstva zdravotníctva a až po jeho právoplatnosti, čím sa zabezpečuje právna istota a ochrana práv dotknutých osôb pred vykonaním nezvratného zásahu.

Odsek 4 upravuje povinnosť odovzdať ministerstvu zdravotníctva záznam o vykonanej likvidácii, aby zabezpečila evidenciu likvidovanej novej psychoaktívnej látky a vytvorila podklady na monitorovanie výskytu a nakladania s novou psychoaktívnou látkou.

K § 10

Ustanovenie upravuje vedenie centrálnej evidencie o zaistení, odbornom posudzovaní a o vydaných a zrušených povoleniach na zaobchádzanie s novými psychoaktívnymi látkami. Zároveň ustanovuje povinnosti oprávnených orgánov pri poskytovaní údajov, podmienky vedenia centrálnej evidencie a lehotu uchovávania evidovaných údajov.

Odsek 1 zveruje ministerstvu zdravotníctva vedenie centrálnej evidencie o zaistení, odbornom posudzovaní a o vydaných a zrušených povoleniach. Centralizované vedenie údajov umožňuje

komplexné vyhodnocovanie vývoja výskytu týchto látok, podporuje odborné hodnotenie rizík a vytvára podklad pre výkon pôsobnosti ministerstva zdravotníctva.

Odsek 2 ukladá Policajnému zboru, colným úradom alebo Kriminálnemu úradu finančnej správy povinnosť poskytovať ministerstvu zdravotníctva údaje potrebné na vedenie evidencie. Cieľom ustanovenia je zabezpečiť aktuálnosť, úplnosť a spoľahlivosť evidovaných údajov a podporiť efektívnu výmenu informácií medzi orgánmi zapojenými do plnenia úloh podľa tohto zákona.

Odsek 3 upravuje spôsob vedenia centrálnej evidencie tak, aby bola zabezpečená identifikácia a sledovateľnosť novej psychoaktívnej látky počas celého procesu nakladania s ňou.

Odsek 4 ustanovuje lehotu uchovávania údajov vedených v evidenciách.

K § 11

Ustanovenie upravuje správne delikty a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom. Zároveň ustanovuje podmienky ukladania pokút, zánik zodpovednosti za správny delikt, vzťah správneho a trestného konania a určuje, že uložené pokuty sú príjmom štátneho rozpočtu.

Odsek 1 vymedzuje skutkové podstaty správnych deliktov spočívajúce v porušení povinností ustanovených týmto zákonom. Cieľom ustanovenia je určiť okruh konaní, za ktoré možno uložiť sankciu podľa tohto návrhu zákona.

Odseky 2 až 5 ustanovujú výšku pokút za porušenie zákazu zaobchádzania s novými psychoaktívnymi látkami. Rozlišuje sa pritom medzi fyzickou osobou a právnickou osobou, pričom výška pokút zohľadňuje závažnosť protiprávneho konania.

Odsek 6 upravuje lehoty na začatie konania o uložení pokuty. Rozlišuje sa pritom medzi subjektívnou lehotou viazanou na okamih, keď sa ministerstvo zdravotníctva dozvedelo o porušení povinnosti, a objektívnou lehotou viazanou na samotné porušenie povinnosti. Cieľom ustanovenia je zabezpečiť právnu istotu a časovo vymedziť možnosť uplatnenia sankčnej zodpovednosti podľa návrhu zákona.

Odsek 7 ustanovuje kritériá, na ktoré ministerstvo zdravotníctva prihliada pri ukladaní pokuty. Cieľom ustanovenia je zabezpečiť individualizáciu sankcie a jej primeranosť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, najmä povahu, závažnosť, priebeh a dôsledky protiprávneho konania.

Odsek 8 umožňuje zvýšiť sankciu v prípade opakovaného porušenia, čím sa posilňuje jej preventívny a represívny účinok. Cieľom je zohľadniť opakované protiprávne konanie a zabezpečiť prísnejší postih pri nedodržiavaní zákonných povinností.

Odsek 9 upravuje možnosť zbavenia sa zodpovednosti za správny delikt v prípadoch, ak osoba preukáže existenciu okolností hodných osobitného zreteľa, ktoré nemohla ovplyvniť. Ustanovenie zohľadňuje situácie, v ktorých nebolo objektívne možné splniť zákonnú povinnosť, a tým zabezpečuje primeranosť uplatňovania sankcií.

Odsek 10 vylučuje súbežné vedenie konania o správnom delikte a trestného konania o tom istom skutku. Cieľom je zabrániť duplicitnému postihu za ten istý skutok.

Odsek 11 vymedzuje, že pokuty sú príjmom štátneho rozpočtu.

K § 12

Ustanovenie upravuje znášanie nákladov spojených so zaistením, prepravou, odborným posudzovaním, uchovávaním a likvidáciou novej psychoaktívnej látky.

Odsek 1 vychádza zo zásady, že náklady spojené s porušením povinností podľa návrhu zákona znáša zodpovedná osoba, ak jej bola za takéto porušenie právoplatne uložená pokuta. Zároveň upravuje prípady, v ktorých sa porušenie povinností nepreukáže alebo sa odborným posudzovaním preukáže, že nejde o novú psychoaktívnu látku; v takých prípadoch znáša náklady štát. Ide spravodlivé rozdelenie nákladov spojených s uplatňovaním opatrení podľa návrhu zákona.

Odsek 2 upravuje úhradu nákladov spojených s odborným posudzovaním, uchovávaním a likvidáciou podozrivej látky alebo novej psychoaktívnej látky. Do rozhodnutia o povinnosti náhrady týchto nákladov ich dočasne znáša Policajný zbor.

Odsek 3 upravuje postup pri úhrade nákladov v prípadoch, ak zodpovednú osobu nemožno zistiť alebo od nej nemožno náklady vymôcť. V takom prípade znáša náklady štát.

K § 13

Ustanovenie určuje, že na konania podľa návrhu zákona sa vzťahuje správny poriadok.

K § 14

Ustanovenie deklaruje, že návrh zákona bol prijatý v súlade s právne záväzným aktom Európskej únie upravujúcim postup poskytovania informácií v oblasti technických predpisov.

K § 15

Ustanovenie deklaruje prevzatie právne záväzných aktov Európskej únie do právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré sú uvedené v prílohe č. 5.

K prílohe č. 1

Príloha č. 1 návrhu zákona predstavuje chemický rámec na vymedzenie skupín nových psychoaktívnych látok. Jej účelom je určiť základné štruktúrne znaky jednotlivých skupín látok vrátane ich chemickej variability. Jednotlivé kategórie obsahujú vymedzenie základnej štruktúry molekuly, prípustných substitúcií a maximálnej molekulovej hmotnosti, čím sa zabezpečuje zachytenie širokého spektra derivátov, ktoré sa môžu objaviť na trhu.

Generické vymedzenie skupín látok umožňuje reagovať na výskyt nových psychoaktívnych látok vznikajúcich chemickými modifikáciami už známych zlúčenín. Príloha č. 1 je koncipovaná tak, aby zachytávala látky, ktoré nie sú zaradené medzi omamné látky alebo psychotropné látky podľa prílohy č. 1 a 2 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov.

K bodu 1 – Zlúčeniny odvodené od 2-fenetylamínu

Táto skupina zahŕňa syntetické látky odvodené od základnej chemickej štruktúry 2-fenetylamínu, do ktorej patria viaceré psychoaktívne látky so stimulačnými, empatogénnymi alebo halucinogénnymi účinkami. Súčasťou tejto skupiny sú aj katinónové deriváty a ďalšie

chemicky príbuzné látky, pri ktorých zmeny v chemickej štruktúre môžu významne ovplyvňovať intenzitu, trvanie a charakter ich účinkov na centrálny nervový systém. Vymedzenie skupiny umožňuje zahrnúť aj látky, ktoré sa na trhu objavujú v rôznych chemických modifikáciách.

K bodu 2 – Kanabimimetiká

Táto skupina zahŕňa látky, ktoré napodobňujú účinky kanabinoidov na ľudský organizmus a vyvolávajú podobné účinky ako látky obsiahnuté v konope. Ide o chemicky rozmanitú skupinu látok, pri ktorých aj menšie zmeny v chemickej štruktúre môžu významne ovplyvniť ich vlastnosti, silu účinku a pôsobenie na centrálny nervový systém. Do tejto skupiny patria aj látky chemicky podobné syntetickým alebo prírodným kanabinoidom vrátane upravených foriem látok odvodených od prirodzene sa vyskytujúcich kanabinoidov. Zároveň sa výslovne ustanovuje, že za látky podľa tejto skupiny sa nepovažujú prirodzene sa vyskytujúce kanabinoidy získané priamou extrakciou z rastliny *Cannabis sativa* L., pokiaľ neboli predmetom chemickej modifikácie. Takto vymedzená skupina umožňuje zachytiť syntetické a semisyntetické kanabinoidy, ktoré sa na trhu objavujú v rôznych obmenách.

K bodu 3 – Benzodiazepíny

Táto skupina zahŕňa látky chemicky príbuzné benzodiazepínom, ktoré pôsobia tlmivo na centrálny nervový systém. Tieto látky môžu vyvolávať sedatívne, anxiolytické, hypnotické, antikonvulzívne alebo svalovo-relaxačné účinky. Chemické úpravy ich molekulovej štruktúry môžu ovplyvňovať rýchlosť nástupu účinku, jeho intenzitu, trvanie a celkový farmakologický profil. Vymedzenie skupiny zároveň umožňuje zahrnúť aj nové deriváty benzodiazepínov objavujúce sa na trhu s novými psychoaktívnymi látkami.

K bodu 4 – Zlúčeniny odvodené od N-(2-aminocyklohexyl)amidu

Táto skupina zahŕňa syntetické látky odvodené od chemickej štruktúry N-(2-aminocyklohexyl)amidu, ktoré môžu vykazovať psychoaktívne, anestetické alebo disociačné účinky. Zmeny v chemickej štruktúre týchto látok môžu významne meniť ich farmakologické vlastnosti, silu účinku a bezpečnostný profil. Vymedzenie skupiny umožňuje zachytiť aj nové chemické varianty tejto skupiny látok.

K bodu 5 – Zlúčeniny odvodené od tryptamínu

Táto skupina zahŕňa látky chemicky príbuzné tryptamínu, ktoré môžu ovplyvňovať psychické funkcie, najmä vnímanie, náladu, vedomie a zmyslové spracovanie podnetov. Ide predovšetkým o látky s halucinogénnymi alebo psychedelickými účinkami, ktorých účinky a potencia sa môžu meniť v závislosti od konkrétnej chemickej modifikácie. Vymedzenie skupiny umožňuje zahrnúť aj nové deriváty objavujúce sa na trhu s psychoaktívnymi látkami.

K bodu 6 – Zlúčeniny odvodené od arylcyklohexylamínu

Táto skupina zahŕňa syntetické látky chemicky príbuzné arylcyklohexylamínu, ktoré môžu mať disociačné, anestetické alebo halucinogénne účinky. Chemické úpravy ich molekulovej štruktúry môžu ovplyvniť ich farmakologické vlastnosti, spôsob účinku a intenzitu pôsobenia

na centrálny nervový systém. Vymedzenie skupiny umožňuje zachytiť aj nové modifikované deriváty tejto skupiny.

K bodu 7 – Zlúčeniny odvodené od benzimidazolu

Táto skupina zahŕňa syntetické látky odvodené od benzimidazolovej štruktúry, ktoré môžu vykazovať výrazné biologické účinky vrátane účinkov na centrálny nervový systém. Chemické modifikácie ich štruktúry môžu významne ovplyvniť ich farmakologickú aktivitu, účinnosť a rizikovosť. Vymedzenie skupiny umožňuje zachytiť aj nové deriváty tejto skupiny objavujúce sa na trhu.

Príloha č. 1 návrhu zákona umožňuje technicky presné vymedzenie širokého spektra syntetických psychoaktívnych látok, pričom opis substitučných možností bližšie určuje rozsah chemických modifikácií zahrnutých do regulácie. Takto nastavený prístup zabezpečuje dostatočnú flexibilitu právnej úpravy vo vzťahu k novým derivátom a zároveň zachováva presnosť pri identifikácii látok podliehajúcich regulácii.

K prílohe č. 2

Príloha č. 2 ustanovuje vzor záznamu o evidencii vzorky na účely odborného posudzovania. Vzor záznamu zabezpečuje jednotné zaznamenávanie údajov o odobratej vzorke vrátane jej identifikácie, množstva, formy, účelu odberu a subjektu vykonávajúceho odborné posudzovanie. Súčasťou záznamu sú aj údaje o zodpovednej osobe, čím sa zabezpečuje preukázateľnosť, sledovateľnosť a transparentnosť postupu pri nakladaní so vzorkou.

K prílohe č. 3

Príloha č. 3 ustanovuje vzor záznamu o zaistení. Vzor záznamu zabezpečuje jednotné zaznamenávanie údajov o zaistení vrátane identifikácie oprávneného orgánu, zaistenej podozrivej látky, miesta a času zaistenia, dôvodu zaistenia a osoby, u ktorej bola podozrivá látka zaistená. Súčasťou záznamu sú aj údaje o zodpovednej osobe vykonávajúcej zaistenie, čím sa zabezpečuje preukázateľnosť, sledovateľnosť a kontrolovateľnosť postupu podľa návrhu zákona.

K prílohe č. 4

Príloha č. 4 ustanovuje vzor záznamu o likvidácii novej psychoaktívnej látky. Formulár obsahuje údaje o likvidovanej novej psychoaktívnej látke, jej množstve a forme, spôsobe a mieste likvidácie, ako aj o subjekte a zodpovednej osobe, ktorá likvidáciu vykonala. Uvedené údaje vytvárajú predpoklady na overenie zákonnosti a správnosti postupu a umožňujú spätnú kontrolu vykonaných úkonov.

Záznam o likvidácii predstavuje významný prvok sledovateľnosti nakladania s novými psychoaktívnymi látkami a nadväzuje na evidenciu ich odberu a zaistenia. Jeho vedenie prispieva k transparentnosti postupu a k ochrane verejného zdravia pred rizikami spojenými s neoprávneným nakladaním s týmito látkami.

K prílohe č. 5

Príloha č. 5 obsahuje zoznam právne záväzných aktov Európskej únie preberaných týmto zákonom do právneho poriadku Slovenskej republiky.

K čl. II (Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov)

Navrhovanou úpravou sa dopĺňa, že živnosťou nie je zaobchádzanie s novými psychoaktívnymi látkami. Cieľom úpravy je zabezpečiť previazanosť právnej úpravy nových psychoaktívnych látok so živnostenským zákonom.

K čl. III (Zákon č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná zmena v § 20c ods. 1 druhej vete a v § 27 ods. 1 písm. b) má za cieľ aktualizovať právny rámec pôsobnosti Vojenskej polície v oblasti kontroly a postihovania trestnej činnosti súvisiacej s nebezpečnými látkami. Dopĺňajú sa nové psychoaktívne látky, čím sa rozširuje rozsah pôsobnosti Vojenskej polície aj na látky, ktoré predstavujú riziko z hľadiska verejného zdravia a bezpečnosti, ale nie sú zaradené medzi omamné a psychotropné látky.

Tento doplnok reflektuje dynamický vývoj trhu s novými psychoaktívnymi látkami a potrebu zabezpečiť, aby Vojenská polícia mala právne jasnú možnosť zasahovať v prípadoch ich držby, prepravy či iného nelegálneho nakladania. V praxi to znamená, že pri vykonávaní kontrol, odoberaní vzoriek alebo zaistení látok bude Vojenská polícia môcť zákonne intervenovať aj pri nových psychoaktívnych látkach.

Doplnenie nových psychoaktívnych látok do § 20c ods. 1 druhej vete a § 27 ods. 1 písm. b) zabezpečuje súlad s ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi nakladanie s novými psychoaktívnymi látkami. Umožňuje tiež prepojenie postupov Vojenskej polície s procesmi odborného posudzovania, evidencie a likvidácie, čím sa posilňuje prevencia rizík spojených s novými psychoaktívnymi látkami a zabezpečuje efektívna ochrana vojakov a vojenských objektov pred ich nelegálnym šírením.

K čl. IV (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná úprava dopĺňa medzi nebezpečné látky aj novú psychoaktívnu látku, ktorá sa používa v tomto zákone.

K čl. V (Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná úprava zabezpečuje zohľadnenie nových psychoaktívnych látok pri výkone pôsobnosti Policajného zboru. Doplnením odkazov na nové psychoaktívne látky do príslušných ustanovení zákona sa vytvára právny základ na výkon oprávnení a postupov Policajného zboru vo vzťahu k týmto látkam.

Cieľom úpravy je zabezpečiť jednotné uplatňovanie právnej úpravy pri odhaľovaní, zaistení a kontrole nových psychoaktívnych látok a odstrániť prípadné aplikačné nejasnosti pri výkone pôsobnosti Policajného zboru. Navrhovaná úprava zároveň prispieva k ochrane verejného

poriadku a bezpečnosti osôb a k efektívnejšiemu postupu pri odhaľovaní neoprávneného nakladania s novými psychoaktívnymi látkami.

K čl. VI (Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná úprava zabezpečuje zohľadnenie nových psychoaktívnych látok pri výkone pôsobnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže. Doplnením novej psychoaktívnej látky do príslušných ustanovení zákona sa vytvára právny základ na výkon kontroly, monitorovania, zaistenia, evidencie a ďalších postupov vykonávaných vo vzťahu k týmto látkam.

K čl. VII (Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná úprava dopĺňa novú psychoaktívnu látku medzi látky, ktorých užívanie sa zohľadňuje pri posudzovaní skutočností rozhodujúcich pre sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov podľa osobitnej právnej úpravy. Cieľom je zabezpečiť rovnaký prístup k novým psychoaktívnym látkam ako k omamným látkam a psychotropným látkam a odstrániť prípadné aplikačné nejasnosti pri posudzovaní právnych následkov ich užívania.

K čl. VIII (Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Cieľom je zabezpečiť, aby sa požiadavky súvisiace s ochranou bezpečnosti a zdravia pri práci primerane vzťahovali aj na nové psychoaktívne látky, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť schopnosť zamestnanca bezpečne vykonávať pracovné činnosti.

Navrhovaná právna úprava prispieva k jednotnému uplatňovaniu právnej úpravy pri ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci a odstraňuje prípadné aplikačné nejasnosti pri posudzovaní nových psychoaktívnych látok.

K čl. IX (Zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Navrhovaná úprava dopĺňa nové psychoaktívne látky k omamným látkam a psychotropným látkam v ustanoveniach upravujúcich podmienky výkonu štátnej služby profesionálnych vojakov.

Navrhovaná úprava prispieva k ochrane disciplíny, spoľahlivosti a pripravenosti profesionálnych vojakov na výkon štátnej služby a zároveň zabezpečuje jednotný prístup k novým psychoaktívnym látkam, omamným látkam a psychotropným látkam.

K čl. X (Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Cieľom úpravy je zabezpečiť jednotné uplatňovanie právnej úpravy pri nakladaní s novými psychoaktívnymi látkami a odstrániť prípadné aplikačné nejasnosti pri výkone pôsobnosti finančnej správy.

Navrhovaná úprava zároveň dopĺňa nové psychoaktívne látky medzi látky, ktorých užívanie je nezlučiteľné s výkonom štátnej služby príslušníka finančnej správy.

K čl. XI (Účinnosť)

Navrhovaná účinnosť návrhu zákona je ustanovená na 1. januára 2027. Tento termín umožňuje všetkým dotknutým orgánom a subjektom pripraviť sa na zmeny v legislatíve, upraviť vnútorné postupy a zabezpečiť potrebné technické a organizačné opatrenia na riadne vykonávanie nových úloh súvisiacich s evidenciou, kontrolou a odborným posudzovaním nových psychoaktívnych látok. Dátum nadobudnutia účinnosti zároveň poskytuje dostatočný čas na harmonizáciu s existujúcou legislatívou a zabezpečuje plynulý prechod k novému právnemu rámcu.